

Сн
8805(1)

ЛЮБОСЛОВІЇ

ИЛИ

ПЕРІОДИЧЕКО

ПОВСМѢСЛЧНО

СПИСАНІЇ.

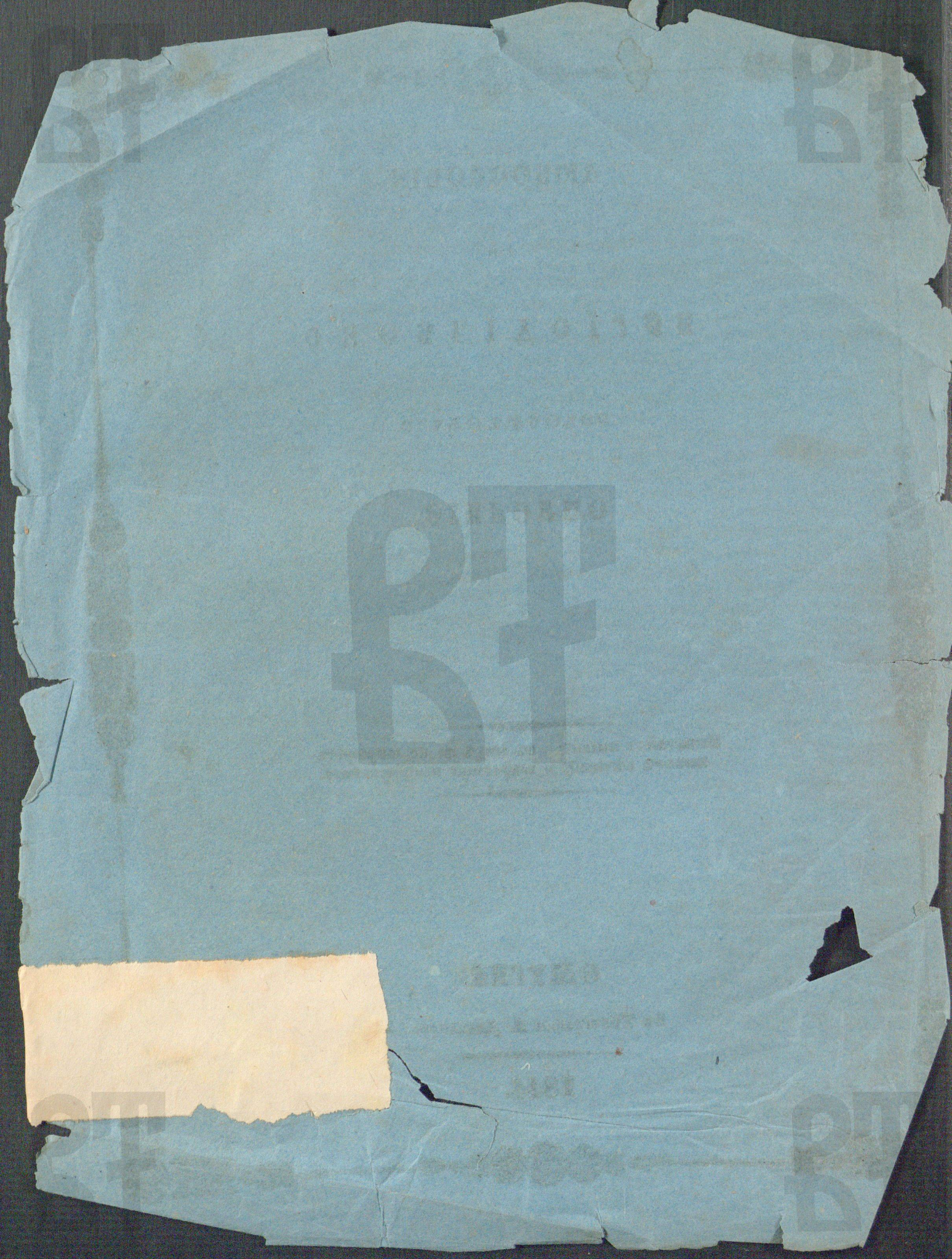
Испытайте писанія, въ нихъ же во обратете
животъ вѣчный, и сокровище неизчерпаемо.

СМУРНА.

Въ Тѣпографіи Я. Даміанова.

1844.

ЛЮБОДОЛІВІЄ

или

ПОВСВѢТЪСЪЧНО СПИСАНІЄ.

Книж. № 1158/958

АПРІЛІИ, 1844.]

[ЧИСЛО 1.

МѢСѢЦЪ АПРІЛІА.

Апріліа є четвертый мѣсець на година-та поставенъ ѿ време-то Нѣмы Помкіліа (вторагъ цара Римскагъ); има же 30 дѣна, кои-то постави Рѣмулъ первый царь Римскій, и кои-то Нѣма увѣ Помкіліи смали да са 29 дѣна; но Івліи Весаць опредѣли ги да са 30, и така послѣдѣватъ и до днесь. Тоа самыи мѣсець именѣмъ Априлъ значи и показѣва време-то на година-та, сирѣчь пролѣть-та, понеже происходи именованіе-то мѣ ѿ Латинскій глаголѣ aperire (ѿваратъ); зашто на това време се ѿваратъ листето на дрѣвеса-та, и на сички-те почти дрѣвги рожбы. Римланѣ-те катѣ говорѣха за Априліа имаха го. каквото ниѣ говоримѣ и имамѣ пролѣть-та; зашто ѿвара и показѣва ни сокрѣта-та ѿ зиме-то красота на созданіе-то Божіе, украшава новосажденіа-та перѣвъ съ листето, послѣ сосъ цвѣтѣве-те, кои-то предвозвѣщаватъ и предпоказѣватъ много прекрасны рожбы, и побѣждава въ новорожденіе дрѣвгихъ животныхъ. Априліа мѣсеца посвятиха Римланѣ-те и принесоха го катѣ даръ, на богинѣ Афродіта, и наричатъ го некой пѣть Афродітенъ.

Живописцы-те (зѣграфѣ-те) вообщѣ изображаватъ тозы мѣсець да є катѣ єдинъ юношъ (младъ) сосъ крила на рамена-та и сосъ широка зелена дрѣха (облекло), украшенъ сосъ вѣнцы ѿ различны цвѣтѣве и дѣржи въ раце-те си синъ бакалецъ (менексе), кой-то или сѣди или стои на єдинъ кыкъ и дѣржи го сосъ єдна рѣчка, показѣющъ зѣдѣйскій знакъ нарицаемый Бѣкъ. въ кой-то вѣлази (вхѣди) слѣнце-то на 7-й Априліа.

Зѣдѣйскій знакъ (нишанъ) се казѣва некой опредѣленны на некеса зѣвѣзды.

1

Понеже начинѣва това списаніе ѿ сегѣ мѣсѣца за ради познаніе и чѣловѣческо разѣмно просвѣщеніе, Боже просвѣтителю чѣловѣческагъ разѣма! подай да славенска Словесность подѣ многовременное тяжкое зиме недѣненіа кѣвша процвѣтетъ и возсіяетъ вѣсѣмъ къ просвѣщенію разѣма. и къ наставленію во благихъ и полѣзныхъ живота сегѣ и вѣдѣщихъ дѣла!

Богъ є создалъ (направилъ) чѣловѣка, любѣзныи читателю, словесна: сирѣчь сосъ умъ и разѣмъ; за това катѣ є чѣловѣкъ словесенъ, а не безсловесенъ, катѣ добитокъ, има должность (дѣлженъ є) да уработѣва дарѣка-та, сирѣчь словесность-та, ко-то є приелъ (узѣлъ) ѿ Бога создателя своего, и да а умножава спорѣдъ свѣщенно-то Бѣгеліе, катѣ єдинъ многоцѣнный талантъ (многоцѣнно иманѣ) ѿ Бога на чѣловѣка подаренъ; зашто, каквото тѣло-то (снагѣта) на сички-те животни по зѣмла-та хранисѣ сосъ гѣстіе и пѣенѣ и утверждавасѣ, така и дѣша-та на чѣловѣка, сирѣчь словесность-та мѣ воспитавасѣ и храни сосъ побѣченіе, прочтеніе полѣзныхъ вещей, и съ познаніе на созданіа-та Божіа и величина-та Божіа; почто чѣловѣкъ є таково созданіе, кой-то неможѣ да знаѣ и да познава дрѣго, самѣ това што глѣда, чѣѣ, и фаща, и колкото повѣче употреклава чѣвствѣваніа-та си (ощѣненіа или усѣтованѣ-то си) въ нешто и уработѣва ги чѣстѣво, толкова повѣче распространѣва и умножава познаніе-то на величина-та Божіа; прославѣлава же и Бога; зашто става достоенъ на дарѣка-та мѣ, и катѣ се показѣва совершенъ чѣловѣкъ, каквото го є и Богъ создалъ да є словесенъ, а не добитокъ, остава имѣ-то си похвално

въ сички-те народове, и во вѣки вѣкшвъ безсмертно и незабаваренно. За такваа прочее должностъ и полза чловѣческа начнѣва съ Богомъ това ѿ различни полѣзны книги и благосовѣтны умове списаніе за понатіе благихъ и полѣзныхъ дѣлъ Божіихъ.

ПОТОПЪ.

Въ шесть-та и въ седма-та глава на Битіе-то (перва-та книга на созданіе-то свѣтско) описѣва Мшусей всемірнаго потопа (потопленіе на сичка-та земля), кой-то стана на Ншево-то време, и ѿ кой-то, каквото казѣва Петръ, самъ осмь дѣши се избавиха (живы остана).

Грѣхове-те сирѣчь неправда-та, лжа-та, непокорство-то къ родители-те и големущте, грабленіе-то, невоздержаніе-то и непослшаніе-то на добри-те совѣтованія бѣха причина (себепъ) да потопи Богъ земля-та въ вода, и да погуби чловѣцъ-те ѿ лице-то и „и рече Богъ: потреклю чловѣка, егѣже сотвори хъ, ѿ лица земли, ꙗкш ѹмножиша се злѣкы чловѣкшвъ на земли“. Нше же полѣчи милость предъ Бога; зашто бѣше праведенъ и простодѣшенъ, и рече мѣ Богъ: направи ковчегъ (сандѣкъ) триста лакты да е долгъ (дѣкъ) педесеть лакты широка, и тридесать лакты высока, и флезни въ него съсѣ сичко-то ти семейство, и вложи (тѣри) въ него отъ сички-те птици, отъ сички-те скотове, и отъ сички-те гадове, (кои-то лазатъ и влачатъ се по земля-та) по две сирѣчь мъжескій и женскій полъ. И като вали дождь непрестаннш четиредесать дена, и четиредесать ноци, влезна Нше въ ковчег-атъ заеднш съсѣ жена-та, и съ тршма-та си сынове: сима, Хама, Іафеѣа, и съ нхны-те имѣ жены; подобнш и съсѣ птици-те, скотове-те, и гадове-те, и като се възвыси (воздигна) ковчег-о по верхъ на вода-та, и плываше по нея, като еденъ корабль (еміа), тогава сички-те животни по земля-та потопиха се въ вода-та, чловѣцъ-те бѣаха отъ едно место на дрѣго по високо, поне колкото можеха да пристигнатъ до дѣто се потопи сичка-та повѣрхность земна, и тогай никаде не остана, жива ни една дѣша на земля-та, самъ оныа, кой-то бѣа въ ковчег-атъ. Това всесвѣтно потопленіе и приключеніе стана на 2,242-то лѣто ѿ каквото се создаде свѣт-о (дѣната). Я на кой месецъ начна дѣждь-о да вали не е

твѣрде добро извѣстно; нѣкои укш отъ Божественны-те отци мнатъ (мыслатъ) и казѣватъ, че начна и совершисе въ пролѣтъ, мыслаше да е отъ вторы-а месецъ, кого-то Мшусей воспоминава вторыи на церковно-то лѣто, кой-то начнѣва отъ Нсанъ (Марта) около пролѣтно-то равноденствіе (когато става на пролѣтъ ноцъ-та голкова голема, колкото е день-о); нѣкои же отъ люкословны-те лѣтописци разсѣждаватъ и говорятъ, че Мшусей определяваше и показѣваше вторы-а месецъ на гражданско-то лѣто, кой-то начнѣва въ послѣдны-те дена на Октовріа и совершавасе въ Ноемврїа; и казѣватъ, че потоп-о наче въ сень.

Мѣсяцословіе лѣтно на

ПОТОПА.

Н. С. 2242.

Мѣсяцъ.

А. Септемврїй. Младшаль умре на возрастѣ 969 години.

В. Октоврїй. Нше и семейство-то мѣ влезнаха въ ковчег-атъ.

Г. Ноемврїй. Отвори хасе источници-те на голема-та пропасть (дѣквина).

Д. Дкемврїй 26. Начна дѣждь-о; и вали четиредесатодневноношнш.

Е. Іаннѣарїй. Земла-та се все измокри.

Ж. Феврѣарїй. Дѣждь-о непрестаннш вали.

З. Мартъ. Воды-те се бѣа възвысиаи отъ земля-та 15 лакты до 27-й, и отъ тога наче хъ да се смалюватъ.

И. Априлій 17. Ковчег-о стѣпи на Іраратъ гора въ Арменїа.

Ф. Майй. Чекаше Нше да спаднатъ воды-те.

Г. Іюній 1. Видо хасе върхове-те на горы-те (планины-те).

А. Іюлій 11. Нше прати вран-атъ (врана-та), кой-то се не върна.

18. Прати голѣвица, таа се върна.

25. Голѣвица-та, като а испроводи вторыи пѣтъ, донесе сѣчецъ (стѣбло) масличенъ.

В. Августъ 2. Голѣвица-та испрати Нше

и третій пѣть, но не се
вѣрна беке.

А. Септемврій 1. Обша-та (земла-та) се
виде.

В. Октомврій 27. Нше излезна заедно со
сички-те, що кѣха въ ковчег-атъ. И изше
Нше, ѝ жена егѡ, ѝ сѣнове егѡ, ѝ жени сѣ-
новѣ егѡ съ нимъ. И вси свѣрѣе, ѝ вси скѣ-
ти, ѝ всѣ птици, ѝ всѣ гады двыжащася по
родѣ своему на земли, изшѣша изъ ковчѣ-
гѡ. И Благослови ги Богъ, и рече: растете,
и умножайте се, и наполните земля-та, и
обладайте а «И благослови Богъ Нѡа, ѝ сѣ-
ны егѡ, ѝ рече ѡмъ: растите се ѝ множите
се, ѝ наполните зѣмлю, ѝ обладайте еѡ».

Предъ потопа живѣха человекѣ-те много
години: Адамъ живеа 930 лѣта; сиюъ же
сынъ неговъ живеа 920; Вносъ же сынъ си-
ювъ поживе 905; Каїнанъ же сынъ Вносѡвъ
живеа 910; Мелелелѡвъ же сынъ егѡ пожи-
ве 895; Ладеръ же сынъ мѡ 962; Вншхъ же
сынъ Ладеровъ не се намерѣваше да е умрелъ,
зане преложи егѡ Богъ (превознесе го Богъ);
Маѡскалъ же сынъ еншховъ поживе 969 лѣ-
та; Ламехъ же сынъ Маѡ. живеа 753 го-
дини; ѝ Нше сынъ Ламеховъ, като кеше на
500 години возрастъ, роди сѣнове трыма:
сима, Хама, Лафеѡа.

Примѣчаніе.

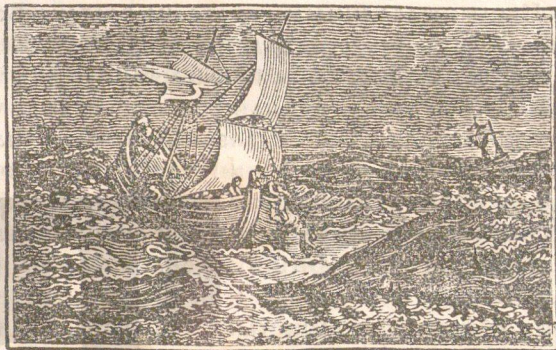
Оаѡманѣ-те, пзычницѣ-те, Кінезе-те и
Американѣ-те слѣшали отъ предѣш-те имъ
знаатъ потопа; обаче секій народъ повѣст-
вѣва и казѣва го споредъ вышереченныа
примѣръ и раздѣмъ.

Іосифъ приноси за свидѣтелство (шант-
лѣкъ) Кирссона, кой-то, като зделъ (земалъ
наземъ) отъ нѣкои ветхи писменна (пис-
ма), опиѣва потоп-атъ почти така, как-
вото и Мѡусей; показѣва юще и Історіа-та
на Нша, на ковчег-атъ и на горы-те, гдѣто
стѣпи ковчег-о.

Івудинъ казѣва, че единъ человекъ име-
ндемъ сестръ надчисе отъ Крона (первый
Богъ Балинскій) защо ще стане потопъ,
кой-то ще потопи сичка-та земля; че се-
істръ флезна въ еденъ корабль (гемѡ), по-
крытъ, и испроводи птичета да се надчатъ
въ какво состоаніе (въ какѡвъ халъ) се на-
мерѣваше земля-та; и че тѣа птичета вѣрна-
хасе тры пѣти. Тазѡ Івудинова Історіа
повѣствѣва и Александръ Полѡиствръ, и при-
тѣра че четвероноги-те животни, гады-те, и

птици-те сохранихасе и учѣвахасе въ тоа
корабль.

Казѣва и Пѣкѡанъ, Балинъ, че ради лошѣ-
те работы на человекѣ-те сичка-та земля се
потопи, што не остана на неа никой самѡ
Девкаліѡнъ, кой-то побегна въ еденъ ко-
рабль со съ семейство-то си и животни-те мѡ
(добици-те мѡ). Іполлодвръ, Обѣдѡй, и дрѣ-
ги мнозина говориха за Девкаліѡновѣ-атъ
потопъ; но по болшей части предпостави-
ха много приказѣванѣ-та, кой-то се согла-
сѣватъ тѣврѣ со съ Ншеви-те повѣствованіа.

БАСНОСЛОВНЫИ (ЛѢЖЕСЛОВНЫИ) ПОТОПЪ.

Басна-та (прикаса-та) на Девкаліѡна и
на жена-та мѡ Пурра, казѣватъ пѣнѡ, че
пронсхожда отъ Ншева-та Історіа; споредъ
наставленіе-то прочее и совѣтованіе-то на
отца мѡ (на баща мѡ Промѡеѡ) направи
Девкаліѡнъ ковчегъ, или корабль, въ кой-то
положи (тѣри) секакво потребно кормленіе
[пстѣе], и влезна заедно со съ жена-та мѡ Пур-
ра, да се учѣва отъ потопа, кой-то потопи
почти сичка-та Блада. Сички-те жители
на тѣа страна потопихасе; никой не се из-
кави освень она, кой-то побегнаха по вѣр-
ховѣ-те на высоки-те планины. И когато
прейде наводненіе-то [преливанѣ-то на во-
да-та] изшѣдъ [като излезна] Девкаліѡнъ
изъ ковчегѡ, намерисе на Парнассъ гора. Та-
мѡ принесе жертва [кѡрбанъ] на Дѡа, [Ба-
линскій Богъ], кой-то, испроводи мѡ Мер-
кѡрѡа [Ерѡдѡ и той Б. Балин.] да го шѣта
какво желеѡ [обыча]; а онъ се моли да ста-
не востановитель рода человекѣскагѡ, сирѣчь
да поднови человекѣскіа родъ; и Дѡа [Zeus]
подари мѡ прошеніе-то; за то заповѣда на
Девкаліѡна и на Пурра да Фѣрлатъ каменѣ
по себе си, кой-то въ той часъ станѣваха
мѡже и жени, като ги Фѣрлаха.

Тазъ Басна скрѣва въ себе си иносказаніе [дрѣго сказванѣ] сир. во име-то на отца Девкалиѡнова Проміѣа, совѣтъѣща го да сотворитѣ коракль, и во име-то на Бпѣмиѣа кашта на Пурра, кой-то зема за сопрѣжница [жена] называема Пандора, украшена съ дарѣвъ отъ сички-те Блѣински богове, и имѣща ковчег-атѣ на злинш-те, въ кой-то, като се отвори, оста самѡ упованіе-то.

Понатіе [познаніе] за ДРѢВНОСТЬ [старость] Славенска.

Понеже това списаніе става на славено-Болгарскій азъкъ, требѣва первѡ да покажеме и по возможности да предпоставиме въ разсѣжденіе всѣмъ и познаніе начало-то на славенскі-а народѣ. На славенскі-а народѣ начнѣва повѣствованіе-то [Исторіа-та] почти предъ 5,000 години, кой-то споредъ вѣроатни свидѣтелства [истинни шалтацѣ], и съществителни днешни доказателства показѣва се да има начало и происхожденіе свое отъ Мосоха шестагѡ сына Іафетова, каквото слѣдователнѡ ще видиме.

Берозъ лѣтописецъ Вавилонскій священникъ и писатель Вавилонскіа Исторіи пише, че Мосоухъ Іафетовъ дошелъ въ мала Асія [Анадолъ] съ народа си, и че негови-те потомци се именѣвали тамъ Мосхови [Мосховите или Мосхи и Мосхини], каквото ги описѣва по тѣхъ страны и старогреческій Историкъ Иродотъ, подокиши Ксенофѡнъ, Яполлоній, Родій, и дрѣги, кои-то послѣ ще кажемъ. Я Полскій Историкъ извѣствѣва и време-то, когато приде [дойде] Мосоухъ, и казѣва така, че тоа Мосоухъ послѣ отъ потопа всевѣтнагѡ (сичкоземно въ вода потопленіе) на 131 година излезна изъ Вавилонски-те предѣлы [границы] съ племена-та негови, и тога у Асія, и у Бурѡпа въ брегове-те на Черно море застѣли народове-те мѣ, кои-то се именѣватъ Мосховити или Мосхи и Мосхини.» Той бо Мосоухъ по потопѣ лѣта 181, шедшъ отъ Вавилѡна съ племенѣмъ своимъ, акіе въ Азій [Асія, Анадолъ] и Бурѡпа, надъ брегами понсагѡ или Чернагѡ мора. народѡ Мосховитѡвъ отъ своегѡ имени осадѣ». Подтверждаѣва тѣа словеса и рѣчи по пснѡ Іѡсифъ Флавій въ първа-та книга на древность-та [старость] Іудейска, и казѣва, че Мосоухъ приде Бурѡпатъ рѣка, и населисе [заседе]

перѡв близъ при Черно море на тѣа земла, кол-то се называ Ваппадокіа, и кол-то послѣ по много време, като покори Весаръ, нарече а Весаріа, а за извѣстіе и доказателство че се стѣдели тамъ и живеали, показѣва за свидѣтелство град-атѣ Моса или Мозака [Моседлъ], отъ нишно-то има нареченъ. Вазѣва и Бѡнаръ, че тѣа се наричаха Ваппадокѣ «Ὁ δέυε Мосоух τοῦ γένους κατῆρε τῶν Μεσσηνῶν [Мосоух-ѡвѡ] Καππαδοκίαι οὗτοι νομίζονται [Тои. ѡ. биб. ѡ. хер. ѡ.]

Подобнѡ [така] утѣрѣва и утѣрѣдаѣва вышереченное и новыи Рѡссійскій Историкъ Г. Феодѡръ Бминъ, че славянѣ-те отъ Мосоха происхожденіе (коренатъ) свое иматъ, и каквото се прише [доше] въ мала Асія въ онѣа мѣста, кои-то горе рекохѣме, и казѣва, че нѣкои отъ нишъ въ 258-та година послѣ отъ потопа придоха въ Бурѡпа чрезъ Кавкаски-те горы междъ Каспійско и Черно м. и чрезъ Черно и Меотійско море къ стѣверъ [полѡношна страна], кои-то, като се умножи-ха тамъ, распространихасе по различни стѣверны страны, каквото ще видиме сетне дори и до Балтійское море подъ различни именѡваніа, и като живѣха по онѣа стѣверны страны, наречесе рѣка-та отъ нишъ Москва, отъ коа то, като направи въ дванадесатѡ-то столѣтствіе Великій Вназь Ю. Владимировичъ град-атѣ, нарече го Мосоха, кое и до днесъ свидѣтелствѣва свѣтлѡ. Я нѣкои па отъ нишъ казѣва, че придоха къ западна страна, и вселихасе [засѣдехасе] подъ Черно м. на южна страна въ Пафлагоніа, кол-то, за доказаніе, камъ стѣверна страна има Синопъ градъ; къ западна има Вѣѡнкіа, Нікомидіа, и Асійска Мѡсія; а камъ южна, Галатіа и Ваппадокіа, и наричахасе тамъ Внетѣ, това именѡваніе гледаме, че имаха на това мѣсто още отъ 1,200 години предъ Р. Хрѣстово, каквото свидѣтелствѣва Омиръ, кой-то описѣва Трѡадскі-а вой, и като показѣва за онѣа. кои-то кѣха пришли [дошли] да помагатъ на Трѡадитѣ-те, казѣва че началникъ и вождъ на Пафлагонш-те кѣше Нѡлемѣнъ отъ Внетѣ-те «Παφλαγόνων δ' ἠγεῖτο Πυλαίμενος λάσιον κῆρ, ἐξ Ἐνετῶν...» [ст. 851 В.] Това именѡваніе [Внетѣ сирѣчь] на славенскі-а народѣ междъ старш-те повѣствователи намерѣваме первѡ у вышереченнаго Омѣра стѣхотворѣа въ това горереченное мѣсто на мала Асія; а послѣ ще видиме на многѡ Бурѡпейски мѣста, това именѡваніе каквото отъ Італіа, гдѣто ѣ сега Венетіа градъ, дори

и до Балтійско море, гдѣто послѣ по нѣкое много време, Римляне-те нарекоха Внеты-те Венеты, а Нѣмцы-те ги именоваха Венды или Винды, каквото слѣдователно ще видиме това именованіе по Карпатски-те горы, кои-то се распространаватъ у Австрійска-та (Нѣмска) держава, гдѣто е Галикія, Унгарія, Трансylvанія, Кроатія (некога Панноніа а сега Славонія), и отдѣлаватъ Влахія и Молдавія. Я отъ гдѣ прѣха перву това нарѣчіе Славане, то точнѣ неможеме да речеме какъ и кога, (и совсемъ цю казѣва Славеноморавскій Историкъ Ульманъ, че това има Внетинъ Велтско е, и значитъ по нашемъ азъкъ Славншй), токму гледаме перву предъ Р. Христово 27 години, че Навклеръ Историкъ, като описѣва войска-та на Октавіана Кесара за Панноніа (Кроатія и Сербія) нарича воошче Славаны или Славны Паннонцы-те. Далматцы-те и Илурицы-те. Я послѣ по Р. Христово въ четверто-то, 5-то, 6-то и 7-то столѣтіе намерѣваме това има (Славане сирѣчь) честу у Византійски-те Грекоисторицы, а най повече у Проконія, кой-то описѣва на Іустиніаново-то време Готска-та войска, и секаде у списаніе-то му воспоминава Славаны-те (*Σλαβηνοί*, праведно же *Σλαβῶνοι*), кои-то повече, предпоставлава и показѣва къ сѣверна (полнощна) страна отъ Днэвнъ, за кое ще докажеме тамъ гдѣто прилича; а слѣдователно утѣрава ны това има съществително и отъ помѣстни-те и днешни нарѣчіа градски и планински не саму въ Карпатски-те горы, гдѣто са въ старо време живѣли, но и во Італія, Далматія, Кроатія, Илуриа цюто приключаваше тогаи Босніа, Сербія, Болгарія и Македонія, въ ко-то и основателно (съ темелъ) се утѣрава и утѣрава това има съгъ превожденіе-то на Божественно-то тога тамъ списаніе, нареченное Славенскій азъкъ.

Рекохъме, че отъ тѣхъ потомцы Мосоховы нѣкои се вселиха въ далечны сѣверны страны, и направиха по нихъ градища, кои-то се называтъ и до днесъ въ Рвссія стари градища, и въ оныя страны, гдѣто се нарече отъ нихъ рѣка-та Москва, послѣ же градъ Мосха; а нѣкои се вселиха въ западна страна подъ Черно море въ Пафлагонія, кои-то, като беше дошелъ начальник-о имъ Пулеменъ въ Трвада, доведе ги съ него заедно, и като погина той въ Трвадскі-а кой, тѣхъ послѣ по Трвадско-то разваленіе послѣдѣваха

(пойдоха) съгъ Антинора, кой-то беше единъ отъ Трвадски-те Кназове, и преселихасе (прейдоха) съ него во Італія, ко-то е близъ подъ Немска-та держава, и хракростію своею полдчиха земля задъ Адриатическо море, гдѣто е сега Венетійско-то владѣніе, и тамъ направиха градъ называемый и до днесъ ПИДОВЯ (рѣчь Славенска). Нѣкои же Падовцы говорятъ, че тоа градъ Падова построи (направи) Антиноръ, и хвалаатсе да са отъ Трвадско колѣно, но по праведно е да казѣватъ и да се хвалаатъ че са отъ Венетско (Внетско), каквото се утѣрава отъ нарѣчіе-то (именованіе-то) Падова, и кое-то подтѣрава и утѣрава и нарѣчіе-то на Венетія градъ отъ поколеніе-то и име-то нѣхно, кой-то се направи послѣ почти по 1,600 години, отъ какво-то се вселиха (заздѣха) тамъ тѣхъ Славенски племена, понеже около 1,180 години беше предъ Р. Христово, когато преидоха въ Італія, а градъ Венетія се направи послѣ по Р. Христово 421 година споредъ свидѣтелство-то и доказателство-то на Стравона землеописателя въ книга ѣ, и 1б, кой-то казѣва, че Венетіане-те происхождатъ отъ Внеты-те Пафлагонски, кои-то послѣдѣваха Антинора послѣ по Трвадско-то разваленіе, и заздѣлихасе тамъ, гдѣто е сега Падова градъ „*οι Βενετοὶ κατὰγονται ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς Παφλαγονίας Ἐνετῶν, οἵτινες μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Τρωάδος ἠκολούθησαν ὀμοῦ μετὰ τοῦ Ἀντήνορος, καὶ συνώκησθησαν, ὅπου τὰ νῦν Πατρίσιον [Παδοβα]*“. И па дрѣгій Любословъ въ едно дрѣго Любословно списаніе, въ кое-то, като описѣва происхожденіе-то на Італіанцы-те, показѣва, че първи-те племена на Італія бѣха Илурицы-те, съ кои-то се кроатъ Илурицы-те, Сікелиане-те и Венетіане-те (Внете-те) „*Αἱ διάφοροι δὲ αὐταὶ τῆς Ἰταλίας φυλαὶ δύνανται γὰ ἐμπεριληφθῶσιν εἰς τὰς ἐ. ἀκολουθούσους κλάσεις: τὴν α. τοὺς Ἰλλυριοὺς ἐμπεριλαμβάνοντας τοὺς Διβούρνους, Σικελούς καὶ Βενετούς· β. τοὺς Ἰβηρας· γ. τοὺς Κέλτας· δ. τοὺς Πελασγούς· ε. τοὺς Ἐτρούσκους ἢ τοὺς Τυρρῆνοὺς.* (Филологія З.Л.Том. γ. φυλ. 130).

Казахъме до тѣхъ вкратцѣ, че Славенски-те народове отъ Мосоха происхожденіе свое (коренатъ си) иматъ; и че нѣкои отъ нихъ изъ Каппадокія преселихасе (прейдоха) чрезъ Кавкаскія горы, чрезъ Черно море и Мевтійско въ далечны сѣверны страны гдѣто иматъ за тѣрдоое утѣреніе Мосха градъ и пр.; и че нѣкои па отъ нихъ преидоха къ западна страна въ Пафлагонія, гдѣто се называха тамъ перву Внете, каквото горе рекохъме, и кои-то отъ тамъ преселихасе съгъ

Антинора во Италия; но каквото се распространява отъ това мѣсто [Венетійско и Адриатическо], сирѣчь отъ запада камъ востокъ дори до Черно море, до Кавкаскія и по на тамъ отъ Уралскія горы [падини]; а камъ сѣверъ отъ Балтійско и Архангелско море до тѣя страны дето се намиратъ днесъ то подрокуш, и по возможности ще опишемъ слѣдователно и време-то и причина-та какво и кога се нарекоха и прѣеха послѣшни-те осокни имена Славяне сирѣчь, Галлуріцы, Сербе, Руссіане, Влгаре, Черногорцы, Хехи, Чехи и пр. и пр... подобиш и Історіи-те.

[Слѣдѣва].

НАРОДЪ, и МЪЗЫКЪ.

Че азык-о е образъ [лице] на секій народъ, и орѣдіе (сечиво) кое-то изображава и показѣва нравите и обичаи-те на челоѣка, кой-то живее въ содрѣжество челоѣческо.

Нѣждаш-те въ кои-то са челоѣцы-те природно подложени (натоварени), принѣдиха ги да се собиратъ совокупиш и да живеатъ заедно ради взаимно единъ къ другомѣ поможеніе (помаганѣ). Но много мѣчно беше, и почти невозможно да прѣематъ челоѣцы-те това помеждѣ си помаганѣ, ако немаха нѣкои примѣры и средства, съ които можеха да обавятъ нѣждаш-те имъ помеждѣ си, порадоуш-те же и склонность-та на душа-та имъ. Тазы прочее нѣжда одолжи ги (прикара ги въ неоткѣжна должностъ) да употребатъ первъ нѣкои отглашенія непонатни, каквото се малки-те дѣца отглашаватъ, и не се познава що дѣматъ, послѣ же различни чѣлесни движенія (клатенѣ съ глава-та, или маханѣ съ рака, нога и пр.), а най послѣ се принѣдиха да употребатъ рѣчи-те (дѣмш-те), кои-то са неопредѣленъ истѣлкователъ на мысль-та, на понатіе-то и на вола-та дѣшевна, и той истолкователъ нареченъ мѣзѣкъ; защото е той най потребно на челоѣка орѣдіе (дѣйстви-телно сечиво).

До толѣва што да си удоволствѣватъ челоѣцы-те единъ другомѣ, за това се собиратъ и живеатъ заедно, ради да си помагатъ единъ другомѣ въ нѣждаш-те. А таа взаимна помеждѣ имъ помощь не е возможно да се исполни и да бѣде, ако не бы былъ азык-о на челоѣцы-те, като заедно живеатъ, да обави и изрече мысль-та имъ и

дѣмш-те; слѣдѣва прочее, че азык-о, понеже е той самъ най пристойно и весьма потребно орѣдіе за да предпоставява и обавява нѣждаш-те и мысль-та на челоѣцы-те, дѣржи ги и свѣрзѣва ги тѣврде стегнати и заедно собранни, цюто да свѣршѣватъ едно само и особно гражданско совокупленіе (собиранѣ), кое-то се называ МЪЗЫКЪ [Народъ]. Мзык-о прочее, като свѣрзѣва така нѣкой класъ [порадокъ собственный] на челоѣцы-те въ собственный и свойственный народъ, и като го раздѣлява [раздѣлава] отъ други какви и да бы были такиви подобни класове, то е отѣлителъ, или изобразителный знакъ [нишанъ] на секій народъ.

Това се извѣствѣва доволно и отъ Божественно-то Списание кое-то показѣва, че до дѣто беше на земля-та единъ самъ азыкъ, челоѣцы-те, кои-то го дѣмаха, понеже бѣха свѣрзани съ него, като съгъ единъ тѣврде пкъ вѣрзель, составяваха единъ самъ мзыкъ [народъ]. Но като отпредѣли Богъ за неблагоговѣніе-то имъ и непознаніе-то имъ да ги распръсне по земля-та, друго средство [колай] непотреби, токмо смѣшеніе-то на азык-атъ имъ, сирѣчь пресече союз-атъ [взелатъ] на совокупленно-то имъ содрѣжество, кое-то ги дѣржеше нераздойно.

И като се распръснаха челоѣцы-те така, понеже немаха веке единъ самъ азыкъ, произведоха напokonъ различни мзыцы [Бычїа гл. 11].

Слѣдѣва [има сетнина].

МЪЗЫЦЫ.

Секій мзыкъ [народъ] има свойственный азыкъ по крайней мѣрѣ богатъ, или недостаточенъ; благогласенъ или не. На днешнїа день може да има по сичка-та земля до три хїлады мзыцы, кои-то се говоратъ, освенъ оныя, на кои-то мзыцы-те се конечны изгѣбиха.

Най стары-те мзыцы са. Вурейскій, Яракскій, Ассурійскій, Славенскій, Латинскій и Влинскій; тѣя послѣдны-те двата учи сичко-то Вуршпейско юношество, ради мѣдрорословни-те имъ списанія.

А отъ новы-те по благопотребителни мзыцы са: Френскій, Инглескій, Италианскій, Руссійскій, Тѣрскій, Нѣмскій, Болгарскій, Индїйскій, Кїнескій и.

ГОЛДЪЕВЪ вѣстовици [хабароноци].

У Вуршпа, каквото успѣватъ челоуѣцъ-те полѣзны въ секакви работы, така не оставиха да са безъ полза въ нея нито птичѣта-та, гледахме не предъ много време во една повседневица [газета] Френска, че у Амстелодамъ [первенствующій градъ на Сланда] некои до 3.000 Голдъе хранатъ челоуѣцъ-те и чѣватъ нарочны [максисъ] за да ги употребаватъ да преносатъ вѣстѣ съ малки писъмца отъ еденъ градъ до други. Отнасятъ ги челоуѣцъ отъ Амстелодамъ въ Парисъ [столный градъ на Франца] съ кошове, кои-то иматъ разстоаніе нѣкои до 130 часове, и като стане нещо нѣкои нѣжда за испровожданѣ писъмца, привржатъ имъ ги подъ крылата, и като ги исподнатъ на утрешнѣ-а день пристигнатъ отъ Парисъ въ Амстелодамъ. Казываха, че имаха намѣреніе (нѣетъ) и за Лондонъ (градъ столный у Англіа) да направатъ такова вѣстѣносіе, но незнаеме устроиляли го, или не.

ЖЕЛѢЗНЫИ ПЪТЬ.

У Франца, у Англіа, каквото и въ други нѣкои Вуршпейски державы за скоропѣтешествіе и преминѣванѣ праватъ желѣзны пѣтица. Описывае тѣва еденъ, кой-то е у Англіа помеждъ тѣа два градове: Ливерпвлъ (Liverpool) и Манхестеръ (Manchester) въ разстоаніе еденъ отъ други споредъ общѣ-а пѣть до 35 часа (сахате). Тозы желѣзены пѣть направиха едѣа въ четыры години, и похарчиха за него до 820,000 літры Стилны (нѣколко до 90.200,000 гроша). Желѣзны-те пѣтица трѣбѣва да са почти все равни и прави; а това да стане совершенно, трѣбѣва съсъ шиникъ кроентѣ пары, и колосовско дѣло, сирѣчь чрезмѣрна голема работа. Ради да устроятъ и свършатъ вышереченны-а желѣзены пѣть, кой-то на прово има дължина, колко до 11 часове, ископаха на две мѣста два дълги подъ земята прѣходове, и разскопаха шесть хридове (каире), а най повече чрезъ твърдъ утесъ (высокъ чѣкаръ, *Брачос*); испълниха и возвысиха широко-распространны тѣмы (твърде ниски мѣста), насипаха и напѣлиха едѣа весь (страна), коа-то кеше въ гблемо влато (гіолаъ), и направиха 63 мостове. Отъ тѣа мостове желѣзны-о пѣть заминѣва оздоле подъ 30 моста; надъ 28 мост. преминѣва отъ горе на общѣ-а пѣть (дрѣматъ); и връзъ 5 мост. пре-

хожда отъ горе презъ воды-те на едѣа рѣка, потокъ и пр.

Тол новованный пѣть отвори се первъ на 15-й Септемвриа въ лѣто 1,830. Пѣтешествованіе-то по него става весьма скоро. Едѣа снасть (машина, остроумно изобрѣтеніе за да на товарѣва нещѣ, или да работи съ него челоуѣкъ лесны), натоваренна самъ съ трыма челоуѣцъ, замина сичко-то разстоаніе на желѣзны-а пѣть въ еденъ часъ (сахатъ); другѣ едѣа машина, като теглеше посеке си трѣсетъ кола, натоваренны почти съсъ 125,000 оки, пристигна отъ Ливерпвлъ до Манхестеръ въ два часа, и 34 минѣты, отъ кои-то 14 изгѣки, като застава да земе вода и пр. Дето е пѣть-о совсемъ равенъ, юще повече пародвижна-та машина кърже тѣрчи!

МАШИНА.

Пародвижна машина се казѣва онова остроумно изобрѣтеніе, кое-то се движе, върти и ходи съсъ пара-та (дыматъ), кол дѣйствѣва и работи въ машина-та, каквото сте видели нѣкои отъ васъ въ пародвижны-а корабль (вампоръ, чаркъ геміа, или атешъ-геміа).

Машина се казѣва секакво нещѣ, кое-то съ леснина може единъ челоуѣкъ да го работи, да го върти сирѣчь и покарѣва да ходи само; за примѣръ: онова, съ кое-то плетатъ гайтанѣ-те, чекръци-те сирѣчь машина е; и онѣа чекръци, и пр. на Сливенска-та за чоха фабрика, кои-то едѣа сама сила прави да се въртатъ, машина е. Машина може да се казѣва подовны и еденъ часословъ (сахатъ, *φρολόγιον*), на кой-то едѣа самъ сила, сирѣчь отгласкатель-о (зембелек-о) приѣждава да работатъ въ него други-те коледа, и да показватъ часове-те, минѣты-те и пр.

Пародвижны машины, кои-то преносатъ товарѣ тажки и пр., у Англіа, каквото и въ други нѣкои Вуршпейски мѣста, намерѣватъ се много множество, кои-то, като опишемъ слѣдователны въ подирни-те Повсемѣслни Списаниеа, ще познаете, а най повече, като опишемъ вышереченны-те два градове Ливерпвлъ, и Манхестеръ, ще видите колко машины иматъ, и какви са.

У Волтвнъ (градъ Инг.) направиха едѣа машина, называема Финіксъ. Тазы машина влачи (тегли) по себе си 12 кола натоваренны съсъ 300 челоуѣцъ, и казѣватъ, че толкова твърде кърже върви, щото съсъ то-

ЗШ толкъва тежокъ товаръ въ еденъ часъ (въ еденъ сахатъ) време преходи толкова едно разстояние, кое-то има шесть часове (колото отъ Філібе до Пазарѣикъ).

Друго едно изобрѣтеніе (машина), кое-то, като тегли по себе си една кола съ четьре-десеть пѣтници на нея накаченны, прехождѣ 12 часове мѣсто въ еденъ часъ време.

— Нѣкои миханикъ (изобрѣтитель, снастѣншій майсторъ) Френеуъ, смисли и изобрѣте едно относило, кое-то, като тѣрчи въ една минута (дакика), преминѣва разстояние единадесетминутно (кое-то има 11 минуть), и носи трѣма челоуѣцы, и кое-то носило не е друго, самъ еденъ дървенъ конь, кой-то се повѣждава и принѣждава да ходи отъ една машина, коа-то има въ задны-те мѣ нозе. Таа машина е съ таково остроумно изобрѣтеніе направена, щото, като се натовари, отъ таа сѣща натоваренна тѣгость пріема повѣжденіе силно и скоростъ (вѣрзанѣ), кое-то има или на равнѣ была, или на восходѣ и нисходѣ.

Повѣствѣва единъ пѣтешественникъ, кой-то преходилѣ презъ тѣа пѣтица съ такваа машинѣ, и казѣва, че са за всегда незаковаренни чѣствованіа-та въ ум-атѣ на челоуѣка, кой-то первѣ въ той прѣдѣншій пѣтъ пѣтешествѣва. Казѣва: една весела прѣдѣнность обладава ны, като се пѣрзаламе по желѣза-га съ такова по силно отъ мезициски-те конѣ вѣрзанѣ. Но може нѣкой да рече, че такваа скоростъ ще запѣшѣва въздышанѣ-то на пѣтешественник-атѣ, и устремително-то силно раскъснѣванѣ и срекнѣванѣ на вѣтар-атѣ ще да мѣ досѣжда, и ще да мѣ наводи големо досажденіе и утесненіе. То е все напротивъ, защото толкова е единавидно и равно вѣрзанѣ-то на машина-га, и толкъва е совсемъ свокодно отъ стрѣшанѣ-то, кое-то бѣва и става по неравни-те общи пѣтица и дѣрмове, щото едѣва може да се увѣри пѣтешественник-о, че наистина бега и вѣрви съ толкова скоростъ; а тогава самъ, като срекне други нѣкой на други машинѣ и кола редѣ (радѣ), и изгѣбнго отъ очи-те си на той часъ (тѣтакси). тогай познава точнѣ, че преминѣва съгъ силно устремленіе (вѣрзанѣ). Колко е любопытно да гледа челоуѣкъ многождѣ и честѣ, гдѣто се възвѣшава желѣзны-о пѣтъ отъ поверхность-та земна наоколо, колко е казѣванѣ чѣдно да гледа нѣкой оздолѣ подѣ него си въ дѣрм-атѣ пѣтешественницѣ, пе-

шацы. съ конѣ, съ кола и пр., или малки корабли (каицы) въ рѣка-та да плыватѣ по воды-те доле подѣ нозе-те мѣ!

Пѣтешествованіе-то по желѣзны-а пѣтъ е порадочно, сирѣчь, като пойде челоуѣкъ да ходи по него, начинѣва всегда отъ десна-га страна на пѣтъ-атѣ, и слѣдѣва по нея непремѣннѣ, щото на таа страна никога не става срещѣванѣ.

Раздѣленіе на жители-те по сичка-та земля споредѣ вѣроисповѣданіе-то имъ (вѣра-та имъ).

Преведено изъ Греческихъ.

Не е обавно, казѣватѣ, да се намерѣва нѣкой народѣ на земля-га безъ вѣроисповѣданіе. Като се ставѣха челоуѣцы-те и собраха да живеатѣ въ содрѣжество, познаха вычїе-то и сѣществованіе-то (присѣтствїе, *ὑπαρξίς*) на нѣкои сѣщества, кои-то ги природнѣ и естественнѣ превосхождатѣ, и можатѣ да имъ праватѣ добро или сло споредѣ нихни-те дѣла и работѣ: сирѣчь, ако праватѣ челоуѣцы-те добро, и тѣа имъ сторѣватѣ добро, а ако праватѣ сло, и отъ нихъ намерѣватѣ споредѣ дѣло-то си сло. За то ва са принѣженни челоуѣцы-те да умилоствиватѣ тѣа сѣщества съгъ моленіа (моленѣ), съ молитѣвы, жертѣвы, и съгъ секакви послѣшливи и почестни знаменіа и показаніа, кои-то се снисхождаватѣ и согласѣватѣ съ мысль-га имъ и понатїе-го имъ. Различни-те прочее видове и способи, споредѣ кои-то показѣватѣ народове-те мысль-га имъ и чѣствованіе-то имъ (познаніе-то имъ) за тѣа сѣщества опредѣлаватѣ различни вѣроисповѣданіа; а вонкашни-те имъ дѣствїа (работѣ), кои-то са окончаніе (сѣршѣванѣ) на вѣра-та имъ, производатѣ и совершаватѣ слѣженіа и поклоненіа на Бога, или на друго нещю, каквото слѣдователнѣ ще видеме.

Совсемъ же се состои най големо различїе и несходство въ вѣроисповѣданіа-га, можатѣ обаче да се разделатѣ на два класове [особности]: первш-о класъ содержѣва сички-те вѣроисповѣданнѣ составѣ [субстїа], кои-то непознаватѣ самого истиннаго Бога; а вторш-о содержѣва онаа вѣрнѣ составѣ, кои-то се утверждаватѣ да познаваме самого истиннаго Бога, кой-то е создатѣлъ некто-о и земля-га, управ-

лава же и сохранила сичко-то мѣ
созданіе.

Служеніе-то (свѣдѣніе-то) на первыя
классы е почти неопредѣленно. Толкова е
големо различіе на вѣроисповѣданіа-та, кои-
то пріѣха начало-то имъ отъ свѣдѣніе-то (без-
дмный страхъ) и отъ недѣненіе-то на недѣ-
чивы-те (недѣны-те) и непросвѣщенны-те
народове! Человѣцъ-те совзеха (пріѣха) по-
натія прѣдани и прекословни за да соста-
ватъ и направатъ вѣроисповѣданіа, и да
показватъ почестъ-та имъ на секакви ес-
тества и природства. Не ни е потребно
тѣва да флаваме и да изкроуваме сички-
те особни вѣроисповѣданіа, на кои-то самъ
поверхностно-то раздѣленіе за нѣкое
мало понатіе стига; а доволно е (стига ни)
самъ да предпоставиме и да покажеме тѣва
два слѣдователны классове, кои-то можатъ
да се видатъ и пріематъ за источниці и
начало на сички-те свѣдѣніа и нераздмновѣ-
рїа по кольшей части на человѣцъ-те, кои-
то се прелшаватъ и намѣрватъ въ таква
темнина, коа-то ги е овладала та неможатъ
да познаатъ истиннаго Бога. Вышеречен-
ны-те два классове са Фетиссїство и Са-
ваїство. Въ тѣва двѣ-те вѣры; сички-те
почти дивы человѣцъ, и отъ насъ назы-
ваемы варвари приверженни са въ нихъ и
прилѣпenni.

ФІТИССІСТВО-то е служеніе на Фітисса
или Фітиссъ; а това име (Fitisso) употреба-
ватъ Църни-те хора на западни-те Яфрікан-
ски край морета за да покажатъ естественны-
те (природны-те) одшвененны и бездшны
противоположны вещи, † сирѣчь неца согъ
дшва или безъ дшва, въ кои-то нѣкой страхъ
или благодарность, или нѣкоа дрѣга собст-
венна склонность принѣдиха народы-те да
имъ приносятъ вѣровидно служеніе (за вѣра
свѣдѣніе и почестъ). Тѣа народи сичко не-
що, що гледатъ, сирѣчь това сичко-то ес-
тество свѣтско, стихїи-те, рѣки-те, древега-
та, огнь-атъ, краткорѣчнъ да речемъ сичко
нещо, що гледатъ онїа прости и недѣни
человѣцъ иматъ го за собственности (аи-
рѣцъ) добротворителны, или злотворител-
ны, кои-то совсемъ цю неможатъ да позна-
атъ раздмнъ какви са и цю са, но отъ недѣ-

† Противоположна вещь се казва сичко
нещо, кое-то челоуѣкъ има предъ очите си
тѣлесни, или дшвени.

ченіе-то и глѣпость-та имъ иматъ ги до-
стойны за почестъ и за поклонително служе-
неніе! Това е вѣроисповѣданіе на най недѣ-
чены-те народове, кои-то иматъ таково тлѣс-
то и слѣпо понатіе за Кожество, за срод-
ство, и за челоуѣческа къ Богу сообразность,
и соотношеніе. Това вѣроисповѣданіе има
весма много степенн (чинове), прѣдспѣва же
(прѣстигнѣва) и прѣдпѣва отъ весма безд-
мно свѣдѣніе на скотски-те дивы челоуѣцъ
Ново-Олландески-те и Тасмански-те, дори до
Фетиссїство-то на онѣа хора, кои-то живе-
атъ по Многоостровы-те (тѣ Полуострїа), по
внѣшна-та Яфріка, и по дрѣги нѣкои мѣста
Ясїйски и Ямерікански, и кои-то не са до
толко варвари, колкото са онїа, кои-то по
горе рекохъме. Помеждъ вѣроисповѣдани-те о-
быкновенїа на тѣзы народове ставатъ и
челоуѣкожертвованїа, и много множество
безчелоуѣчны работы, кои-то воздигатъ на
челоуѣка косы-те, като ги слѣша, и напо-
сатъ мѣ страхъ и трепетъ. Много множест-
во отъ тѣва свѣдѣрцы иматъ некакви све-
щенниці, а най паче лжепророцы, или чаро-
дѣйцы (магесниці), и кои-то мнозина отъ
Яфрікански-те хора именватъ ги Грїоты
а мнозина отъ Ямеріканы-те называтъ ги
просацы (Аурѣтас). Това послѣшно-то и-
менованіе стана причина (сепѣъ), и смѣси
нѣкои употребленїа и обыкновенїа, кои-то
са подовни на Вѣддайска-то вѣроисповѣда-
ніе.

САВІАСТВО-то обаче има по висока сте-
пень (по достойно е отъ вышереченно-то); по-
слѣдователи-те мѣ почитатъ небесни-те тѣ-
леса, сир. слѣнце-то, лѣна-та (мѣсѣц-атъ),
звѣзды-те, кои-то (звѣзды), нѣкои наро-
дове сички-те почитатъ и кланатъ имъ се,
а нѣкои самъ нѣкоа часть отъ нихъ. Тоа
многостаршї составъ (сѣстїца), понеже се рас-
простре по сичко-то лице на Земла-та, сме-
шасе согъ сички-те дрѣги вѣроисповѣданїа,
и самъ въ некои особни племена, и въ некои
отдалеченны народове учѣвасе чисто и не-
смѣшанно. Име-то мѣ происходи отъ Са-
вїины-те, кои са старшї народъ Ярабскїй.

По собственни вѣроисповѣданїа на вто-
рыя классъ са слѣдователни те: 18 действо,
Хрїстіанство, Мшаметанство или
Ісламство, Чародѣйство, Врахман-
ство, Вѣддайство, Сїнтїство, На-
некїство, Баснословство и Много-
кожество.

ИЗДВИСТРО.

Иудейскѣ во-то (Врейство-то) не вѣрѣва дръго вѣроисповѣданно откровеніе и познаніе, токми онова, кое-то откри Богъ на людѣ-те мѣ чрезъ Моисеа и пророцъ-те. В-врей-те чекатъ ісусе пришествіе-то (прихожданѣ-то) на Месія (Хрїста), кой-то ще да направи єдно големо царство да смѣщава сички-те, кои-то го вѣрѣватъ; обрѣзѣватъ (кое праватъ и Тѣрцъ-те) и употреблаватъ много множество внѣшни (вонкашни) обичаи; празандватъ сѣвота-та. Когато обладаха Палестина (въ колто є Кожій гробъ), имаха си собственнъ свашенници, называемы Левїтѣ. Когато се распрѣснаха и изгѣбиха племенско-то имъ (сойско-то имъ) раздѣленіе, престанаха жертвѣ-те, кои-то приносеха на вѣчнопамятнога Бога и правѣха, и на мѣсто свашенници имаха самш подчители, именемъ Раввїны, кои то подчаватъ законъ атъ въ Синагъги-те, каквото тѣа именуватъ домовѣ-те, кои-то са за служеніе Божіе посващени и опредѣлени. Вѣрѣватъ самш въ єдинъ образъ Божїй. Свашеннѣ-те имъ са книги Ветхїо За вѣтъя, кой-то се написа первообразнъ и первоиднъ на Врейскїй азукъ.

Иудейство-то, на кое-то много понатїа и примѣри приличатъ и уподобѣватъ се съ примѣрѣ-те на Персїйски-те чародѣи (магесници) и на Египетски-те стары свашенници, разделавасе на днешнї-а день въ много ереси, † отъ кои-то по собственни са: ересь-та Талмудїстка или Раввїнїтска. И именуватъ се така, защото почитатъ сѣжденїа-та (сѣдове-те) Раввїнски и Талмуд-а-тъ, кой-то є нѣкое големо сокранїе законско, гдѣто вонгїннѣ блатораздмнїте понатїа подмѣтохасе и смѣшахасе съ сѣтнї призрачнословїа (празнопохвалнословїа). Тѣа Врей са весма повече отъ дръги-те, и составѣватъ собственнъ най-голема-та часть на Врейскї-а народъ. Я Халдїемѣ-те именемїи и Скїрті-те или Благоговѣїни (petistes) воображаватъ и второ раздѣленїе на Талмудїстѣ-те праватъ; и пвихасе у Мїециворѣ (Miedzuvorz) на Україна междъ 1760 и 1765-то лѣто; показѣватъ и видатъ внѣшнѣ (отъ вонъ) воокраженнї съ голема докрина, съ големо покортво, и иматъ при дръги-те Врей голѣ-

† Вресь се казва изкранїе на нецо, кое-то є противно на истина-та.

ма честь и почесть таквал, каквото иматъ почесть Пїетїстѣ-те при Протестантѣ-те; казѣватъ за истина, че множество-то имъ и умноженїе-то имъ въ Рвссїа Полонїа и Тѣркіа превосхожда и заминѣва число-то на Талмудїстѣ-те. Караїтѣ-те отфрлатъ и не прїиматъ секакво вѣроисповѣданно предаванѣ, секакво сѣвѣрїе и бездмїа-та, кои-то се честъ намѣрѣватъ въ Талмуд-а-тъ; помеждъ дръги-те работы иматъ различїе отъ Раввїнїтѣ-те и спорѣдъ нѣкои обшкновенїа и законнѣ порадоци. Совсемъ цюто се смалиха и пристїгнаха въ най-малко число (четъ, врой), распрѣзналисасе обаче въ много страны; намерѣватъ се въ Сурїа дѣто є Шамъ, въ Египетъ (Мѣсѣръ), въ пдстїна-га Ітъ три дѣна отъ Багдатъ далечъ, въ Фракїа, въ Македонїа, въ Болгарїа, въ Мала Асїа, въ Таврїда (крѣмъ), въ Рвссїа, въ Галїкїа, въ Пѣвданїа (тъа дѣтъ въ Нѣмска-та са держава), и въ Кавкаски-те страны. Рехавїтѣ-те живеатъ самозаконнї, кои-то не са много далекъ отъ Мекка. Тѣа Врей са най-стари, иматъ Патокнижница-та (павтатеуох), царств-ва-та (книги така нареченнѣ), Исїа, Іеремїа и нѣкои дръги пророци. Самарїтѣ-те, некогашъ многочисленнї, а сега се смалили и стїгнали самш нѣкои до 200 лица, живеатъ въ Напѣсъ и Іафа. Самш спорѣдъ вонкашнѣ-те обичаи иматъ разность отъ дръги-те Врей. Приносатъ и до днесъ на секо лѣто жертва-та имъ на Гарїзімъ гора или въ градъ Напѣсъ. У Індїа Малаварски-те Врей са доволнѣ многочисленнї; за селихасе тамъ отъ много столѣтетїа (вѣкове) и мнзина отъ тамошнѣ-те чловѣци привлачатъ въ нїхна-то вѣра.

На днешнї-а день по большей части Врей-те живеатъ по Буршпа. най-повече въ Рвссїа, Австрїа, и Тѣрска-та держава; по Асїа въ М. Асїа, Фракїа, Індїа негли и въ дръго место некаде; по Африка около Нилъ рѣка и Атласъ; а по Амерїка (єни дѣна) редкѣ се намерѣватъ.

Слѣдѣва за Хрїстіанство-то.

ІВРЪСЯДИМСКІИ ХРАМЪ.

Толхрамъ (цѣрква) направи Соломонъ на гора-та называема Морїа въ мѣсто-то, гдѣ-то беше стѣпилъ Архаггелъ Мїхаїлъ съ гола сабла, като го беше пратилъ Богъ да накаже Врей-те за прѣгрѣшенїе-то имъ, и като се покааха и молихасе на Бога да отдїгне гнѣв-а-тъ си отъ нїхъ, и като се умилостиви

Богъ и заповѣда на Йрхаггела Міхаила да престане отъ наказаніе-то и да ги не уморѣва веке, направи на това мѣсто Соломонъ тоа храмъ въ семь години въ лѣто предъ І. Хріста 1004. Тоа храмъ беше на четиры части (преграды) раздѣленъ во едно окръженіе и огражденіе (оградванѣ): сирѣчь една-та частъ беше, Преддверіе-то (предъ церковна-та врата) за благородны-те и добротворители-те; втора-та за Іудей-те; трета-та беше, Олтарь-о за свѣщенны-те; и четверта-та бѣ Свѣтаа Свѣтхъ, сир. свѣто-то мѣсто на освѣщенны-те.

Преддверіе-то на благородны-те и добротворители-те человекы имаше 500 раскраче наоколъ обиколенно съ едно високо за расходъ огражденіе утверждено и подпирено отъ многы мраморны бѣлы като стѣбъ стголове (дирецы) съ четиры враты камъ четиры-те страны на свѣт-атъ. Отъ това Преддверіе се флава въ преграда-та на Іудей-те, кое-то беше весьма великолѣпно, прекрасно, и обиколенно съ прекрасни огражденія. Беше посланно отъ мраморе съ различны шарове, стѣбны-те бѣха позлащенны, и враты-те бѣха облечены озгоръ съ тѣжки сребърны люпы. Свѣтаа Свѣтхъ, или преграденіе-то на свѣщенны-те имаше 40 лакти высота, и 20 ширина. Посредѣ (всредѣ) на Свѣтаа Свѣтхъ, имаше еденъ мѣденъ [бакъренъ] Жертвеникъ четвероуголный [съ четири кюшечѣ, като Свѣта Трапеза], на кой-то секо лице [страна] имаше 20 лакти ширина, и 10 вышина. Отъ двѣ-те страны на Жертвеника, имаше 10 големы съсѣдове мѣдни [сѣдове бакърни], украшенни и изображенни съ Хердвѣмы [некесны Йрхаггелскы чиновѣ] съ левове [асланы] съ волове, и съ Фініковы сѣчуы, и въ десна страна беше еденъ големъ мѣденъ съсѣдъ. Тоа се държеше и подпираше отъ 12 мѣдны волове. Отъ тамъ се прехожа во храмскі-а притворъ [проходъ], кой-то има дължина 20 лакти и ширина 10. Отъ това мѣсто флазѣха у откриты-а храма [безъ покровъ църква], кой-то имаше 60 лакти дължина и 20 ширина. Въ двѣ-те страны имаше 10 големы свѣтилицы съ съсѣдами распространни крыла, и съ толкова свѣщы, и предъ секій свѣтиликъ по една златна трапеза. Чрезъ тозы храмъ влазѣха во Свѣтаа Свѣтхъ.

Свѣтаа Свѣтхъ имаше дължина и ширина по 20 лакти, и тоакова высота, на кои-

то 10-те лакти бѣха облечены съ злато, а дрѣги-те 10 съ злато и драгоценны камени. Іосифъ Іуд. казва, че бѣха въ него 10,000 златны свѣтелицы, 10,000 позлащенны трапезы, и една весьма голема всезлатна; 20,000 чаши златны, и 160,000 сребърны; 100,000 чаши [тассове] златны, и 200,000 сребърны; 80,000 дѣски [церковны плоски блюда] златны, и 160,000 сребърны; 50,000 лохани [легене] златны, и 10,000 сребрени; 20,000 съсѣдове златны, и 40,000 сребрени; 20,000 големы кадилницы и 40,000 дрѣги по малки; 1,000 одежы [поповски облекла] съ многоценны камени; 200,000 трѣбъ [зѣрны] сребрени, и 40,000 мѣсикійскы органи [пѣснопѣвны орѣдѣ] златны и сребрени. Таковъ беше Іерусалимскій храмъ на Соломоново-то време.

СОЛОМОНОВО УВѢЩАНІЕ КЪ ЮНОШЕМЪ = ПРЕМЪДРЫЙ СОЛОМОНЪ ПОУЧАВА ДѢЦА-ТА.

„Чада моя, слѣдшайте наставленіе и подченіе отеческо [ваштинско], и пазете докре да надчите благоразуміе [добаръ разумъ]; защото ви давамъ и подчавамъ въ съ добро подченіе и наставленіе; не оставяйте заповѣди-те ми; защото и азъ бѣхъ возлюбенъ сынъ на отца ми, и обиченъ на майка ми; подчаваше ме секога и заповѣдаваше да се утверди и вкорени наставленіе-то мое и подченіе-то мое въ твое то сърце; чѣвай заповѣди-те мои, и не ги заборавай; да не потѣпкѣвашъ сичко нешо и презрѣвашъ, што-то ти говоримъ, нито да го оставашъ, защото ти е за помощь на живот-атъ ти, и ще те учѣва отъ секакво зло. Предпочитай го съ гораща люковъ, и ще те чѣва тѣвѣе добре; вкорени добре подченіе-то мое въ ум-атъ ти, и ще те прослави; почитай го съ все сърце, че ще те облече въ красоту, въ премъдрость и совершенъ разумъ; че ще ти накинти и украси глава-та съ вѣнцы меризливы и свѣтлы, и щете прослави съ вѣнцы славенъ и съ име славно и въ сички-те хора желаемо и похвално. Слѣдай ме, сыне, и прими (земи) со все сърце подченіа-та ми, че ще въздѣтъ години-те на живот-атъ ти многы, и ще да ходишъ по многы пѣтища на живот-атъ си; слѣдай ме добре, защото подчавамъ и показвамъ ти пѣтища-та на премъдрость-та и благоразуміе-го, наставлявамъ те сирѣчь на прави пѣтища, въ кои-

то, като послѣдвашъ и вѣршишъ, ходенѣ-то ти неще да е утесненно; и ако да вѣрзашъ и тѣрчишъ, нещешъ да се утѣрдишъ; прѣими и присвой наставленїа тѣ мои и не ги оставляй, но съсъ сичко-то ти усердіе и любовь чѣбай ги въ живот-атъ си, не ходи по нечестиви-те и лоши пѣтица, нито да поревндвашъ и да возлюбишъ беззаконни-те пѣтица; дѣто ходатъ нечестиви-те челоуѣцы и беззаконни-те, не иди тамъ, чѣбай се отъ тѣа зли пѣтица, като отъ огнь, и бѣгай отъ нухъ като отъ люта змїа; защото са тѣа по повредителни отъ неа.

Тѣа може да смысли докре секїй благораздмный родитель, че пророкъ царь Давїдъ, совсемъ що имаше толкова упражненїа царски и всегдашны грижы за да управлава царство-то си, и при толкого попеченїа и грижы, штоо имаше за секакво дрѣго, не се облакни облаче и не престѣпи онова, кое-то е длженъ секїй родитель за чедо-то си, но радеше и намерѣваше време да наставлява сын-атъ мѣ Соломонъ въ прави-те пѣтица, и да го подчава онова, съ кое-то може да познае челоуѣкъ и себе си, и Бога, и сички-те созданїа Божїа, а най повече должностъ-та си, коа-то е длженъ на Создателя своего Бога, на родители-те си, на сроднищы-те си, на сестѣднїщы-те си, и на наставнищы-те мѣ и правители церковны же и граждански.

Дѣца-та и млади-те хора потребно е и полѣзно да се подчаваатъ и наставляваатъ отъ по стары-те; защото тѣа видоуха многу работы и многу неща въ живот-атъ си на тол свѣтъ познаха, а онїа млади-те сирѣчь едѣа сега флаватъ и стѣпдватъ на нухны-атъ пѣть, и зафащатъ това много-видно и многообразно на живот-атъ си да играатъ хоро. Колко е прилично прочее и полѣзно да послѣдшѣватъ раздмни-те совѣтованїа и подченїа на родители-те имъ, на сроднищы-те имъ и на истинны-те имъ прїатели и добротворители, кои-то са отъ нухъ по стары споредъ возрастъ, раздмъ и искусство, и ходили по онзы пѣть, кой-то млади-те не са юще видели и познали!

Ето едно най Главно и най предпочтенно отъ сички-те подченїа Давїдови, кои-то подчаваше сын-атъ си Соломонъ и казѣваше „сынъ мой С, знай добре и познавай кой-то е Богъ на прѣдѣлы-те ти и на родители-те ти, и да мѣ слѣдѣвашъ со все сърце и со сичка дѣша; защото сички-те сѣрца

искѣшава Господъ и испытѣва, и сичко-то ни желанїе познава и знае що мыслиме нїе; ако го тѣрсишъ, ще ти се намери; ако го не тѣрсишъ, ще те остави и той”.

Отъ тѣа вышереченни-те совѣтованїа и подченїа, кои-то подчава пророкъ царь Давїдъ сына своего Соломонъ, и кои-то като послѣдша со все сѣрцу Соломонъ и прїе, стана най премѣдръ и най славенъ отъ сички-те прѣжнш-и послѣшны мѣдролѣцы, и послѣ чада-та (дѣца-та) негови подчаваше така и наставляваше ги въ пѣть раздма, ученїа же и просвѣщенїа, секїй благораздмный родитель (татко) може да се увѣри, и да познае, че има неотѣѣжна должностъ сначала, като са дѣца-та юще малки да ги подчава съ таквѣа раздмъ и да ги наставлява перву да иматъ страхъ Божїй въ сѣрце-то си, и да прѣиматъ ученїе и понатїе на сички-те заданїа Божїа, отъ кои-то и можатъ да познаатъ докре всеоздателя Бога и да го славатъ; защото корень-о на премѣдростъ-та и на ученїе-то е да има челоуѣкъ въ себе си страхъ Божїй; зацо кезъ това неможе челоуѣкъ да успѣе и да пристигне въ нишо „Начало премѣдрости страхъ Господень”.

Може облаче отъ васъ нѣкой да рече: азъ не самъ ученъ и премѣдръ като Соломонъ, та да правимъ това, то има место речъ-та мѣ; но на секакво приключенїе, като намери време и причина единъ благораздмный отецъ той того може да подчава дѣца-та си и да ги наставлява въ страхъ Божїй, и не е мѣчно; защото е той на дѣца-та си сичко, него знаатъ и познаватъ за сичко онова, штоо желатъ, той ги храни, той ги облачи, съсъ едѣа речъ него иматъ предъ очите си за сичко, на негови-те уста гледатъ и чекатъ да слѣшатъ и да видатъ шоце да имъ рече. дѣмъ-те и говоренѣ-то на родители-те вкореняватъ се въ сѣрце-то и во ум-атъ на дѣца-та имъ малки така чисту и основателну, каквото се изображава въ воска-атъ печат-о (мѣхѣро) на некой образъ и види; малки-те дѣца са, като едѣа тѣнка прѣчка, коа-то на каде заврѣшашъ и оправѣвашъ така и расте, и коа-то, като а немаришъ и оставишъ така безъ оправданѣ, тѣа или отъ некое угнетѣванѣ, или отъ вѣктар-атъ или отъ дрѣга некоа причина, а най повече отъ сама-та и тѣгостъ на криво расте и не добровидну, а като се удебели и стане тѣврде укораенна, тогава неможешъ да а свивашъ, каквото перѣш, и да а заврѣшашъ

на каде сакашъ, и колкото а насилдвашъ после да а справишъ, толкова повече а и повреждавашъ, и като а насилишъ твърде много може и да а строшишъ, щото да а изгубишъ вѣчно. Така са и малки-те дѣца, като ги неkreжишъ и оставишъ ги на своа-та имъ вола, кои-то естественнѣ повече на зло-то склоннѣватъ нежели на добро-то, и като ги не исправдвашъ отъ погрѣшки-те имъ, тѣа като пораснатъ, и като вкоренатъ въ себе си или зли, или добри понатѣа съ нѣхъ и оставатъ когато пристигнатъ въ големъ возрастъ, и когато не прѣематъ леснѣ основа, що имъ заповѣдавашъ.

Единъ благороднѣнши отецъ и матеръ съ многоразличнѣ леснѣ способовъ (колае) и благословнѣнши причинѣ може да побѣава и да наставдѣа чедо-то си сначала като е юще малко съа тѣа отечественнѣи и полѣзни совѣтованіа, и да го настави на страхъ Божій, на примѣръ: отъ тѣа самъ созданіа Божія може да мѣ докаже да познае Бога, и да има страхъ Божій, отъ тѣа самъ, казвамъ, созданіа Божія може да го увѣри що е Богъ: като мѣ покаже, че е той истиннѣнши Богъ, кой-то е направилъ неко-го и земля-та, звѣзды-те, слънце-то, лѣна-та, море-то, планинѣ-те и пр. и пр. и като мѣ покаже така да познае Божія-та величина и сила, може да го совѣтѣа и то: чедо мое, койсе на Бога и не говори никогашъ лжа, защото Богъ ненавиди и не обѣаа она, кои-то лжѣатъ; слышай нѣ, сыне, ако сакашъ да те обѣаа Богъ и нѣе; не кѣлисе во името Божіе (такоми Бога), ѿ! колкѣ согрѣшавашъ на Бога съ това и колкѣ го преогорчавашъ, като мѣ спомендвашъ така на празно съ пренебреженіе и презирѣванѣ свято-то мѣ има! той нѣ учи въ Божественно-то мѣ Бѣаггеліе да не помендѣае никогашъ името мѣ на празно, а тѣзе на секой часъ казѣвашъ „такоми Бога“! какво щете обѣаа, като мѣ произносишъ така честѣ името мѣ? — Дрѣгій примѣръ: обѣаай, чедо, да ходишъ въ церква, ако сакашъ да те обѣаа Богъ и хора-та; когато си въ церква-та, смѣли, сыне, че си въ домъ Господень, и знай, че е томъ Богъ невидимъ, и за това трѣдѣа да стоишъ съа страхъ Божій, съа смиреніе, съа внимателно слышанѣ на основа, що се чети въ церква-та, и знай добре, че стоишъ предъ Единъ Царъ, кой-то владѣе и царѣдѣа надъ сички-те царове,

кой-то е создалъ сичкѣа свѣтъ, комѣ-то трѣператъ Архаггели-те и Ангели-те, и комѣ-то слыдѣватъ небеснѣи войны и комѣ мѣ се. За то и ты, като стоишъ предъ него, трѣдѣа да имашъ страхъ Божій да те помилѣа Богъ и да те обѣаа, и да покажешъ, че се наме-рѣдѣашъ въ церква-та, като въ домъ Божій, а не като говѣдо въ кошара.

Тѣа речи се вкоренѣватъ и изокракаватъ въ ум-атъ на дѣца-та, и съ токово наставленіе усѣшатъ и познаватъ що е Богъ, и като слышатъ отъ ваши-те уста честѣ името Божіе, знаатъ и иматъ страхъ Божій „Начало прѣмѣдрости страхъ Господень, разѣмъ же благъ вѣсѣмъ творѣщѣмъ егѣ.“ Тѣа неотѣбѣжна должностъ иматъ родители-те первѣ за малки-те имъ дѣца; почто тѣа первѣ са длѣжни и можатъ да поставатъ това тѣа основаніе (тѣа темелъ) въ разѣматъ на дѣца-та, а послѣ, като стѣпатъ на по големъ возрастъ и станатъ по голѣми, тога тѣа (родители сирѣчь) иматъ много спомоществователи за да соградатъ великолѣпно, прѣкрасно и знаменително созиданіе (кина) въ това тѣа тѣа въ ум-атъ дѣтски основаніе. Сички-те почти нравѣчителнѣи и полѣзни списаніа подтѣрѣждѣватъ и учатъ нѣ да имаме на секой часъ предъ очите си страхъ Божій, зацо, като има чело-вѣкъ докра совѣстѣ, докра умъ и най паче страхъ Божій, не рѣчи никогашъ да прави зло дрѣгомъ. Затова проче сичко-то побѣеніе на прѣмѣдраго Соломѣна пригледѣа и взирѣа на то: да прѣимаме со все сърце благоразѣміе, ученіе и страхъ Божій, за кое-то са длѣжни, каквото рекохѣме, первѣ родители-те, вторѣ духовнѣи-те отцы, кои-то секога проповѣдѣватъ и побѣаатъ да имаме страхъ Божій, а най послѣ се состои на учители-те, кои-то за това дѣла са опрѣдѣленнѣи, и отъ родители-те на дѣца-та поставеннѣи да до-полнѣватъ основа, кое-то тѣа не пристигнаха да свършатъ; за такѣа най повече причи-на се поставѣватъ и училища и учители за да побѣаатъ и наставѣватъ юношество-то, така каквото е и Богъ угодно и чело-вѣкѣ полѣзно, за кое слыдователнѣ казѣ-шемъ по прѣстойно и способно.

Отъздани-те стѣхове са сочиненнѣи Г. Гешор-гіемъ Фѣмичемъ Пѣшаковѣмъ за вѣгдашна память на вѣчнопамятнаго за Славенска-та словесностъ Г. Ю. П. Венѣлина.

РЪДИЯНИЕ И СМЪРТЪТА

Ю. И. ВЕНЕЛИНА.

Существо всеси́лно!
 Всѣ небесны́ силы!
 Бстество предивно!
 Вы какво можѣте?
 Нашата звѣзда.

Что едвѣмъ изтѣче,
 И ни се проѣви
 Согъ зорѣта наша
 Свѣтла и умилна,
 Невесна мѣзда.

Да пѣстите неѣ
 Тѣтакси да зайде,
 Подъ облакъ премрачнѣи
 Безъ време, смертнѣи,
 Безъ праведнѣи чинѣ!

Колѣ намъ проѣви
 Токмо первы зрѣцы
 Подъ лѣбѣзно име
 Славянско колѣно
 Юрій Венелинѣ.

Па прѣдъ да соверши
 Шѣствие то свое
 Въ свѣтла окръжностъ,
 По наше всебѣше
 Желѣние въ свѣтъ,

Още на востокѣтъ
 Зайде ни внезапно,
 Въ лишеніе горко
 Остахмы отъ поинѣтъ
 Мѣдрѣлѣтъ совѣтъ.

О Бѣже Прѣблѣгій!
 Судькѣта ти права,
 Какво ты остави
 Да ны не сожѣлишъ
 Въ нашата бѣда?

Тѣлко долго-лѣтна
 Тѣлка темно-мрачна,
 Но да ни узѣмашъ
 Назѣдѣ, что ни даде
 Нашата звѣзда.

Плачѣте, рѣдѣйте,
 Всѣ Болгарски чѣда,
 Изгѣвихме вѣчно
 Юръѣ Венелина.
 Нашъ премѣдрѣи братѣ!...

Който сожѣли,
 Тѣлко милостивно,
 Что да ни изѣѣви
 Существо наше
 Изъ первылѣтъ кратѣ.

Но на вѣчнѣи спѣменѣ
 Въ нашиѣте сердѣѣта
 Неговото име
 Ше бы безсмертно
 Яко и умрѣлѣ.

Неговѣте трѣѣи,
 Списѣнія разнѣи,
 Что ни е оставилѣ
 За нашата полѣза
 И умно извѣлѣ.

Ше бы доста свѣтлостъ
 За нашиѣте очи,
 Отъ сигѣ на тѣмо
 Яко вѣдѣны вѣдемъ
 И согъ теплотѣ!

Нашѣ просвѣщенѣ
 Возлюбими умно,
 И волими кѣпно,
 Изгѣнити наша
 Бѣѣна темнѣта.

ВѢДЕТЬ ТИ ДѢША ТЯ,
ВЕНЕЛИНЕ СЛАВНШІ!
НА ВѢККИ СПОКОЙНА
И ВЪ НЕКѢСНА СЛАВА
НЕКѢСНАТЪ ЦАРЬ,

*
* *

ДА ТЕ УСПОДОБИ
ВЪ НЕКѢСНОТО ЦАРСТВО
ВѢЧНО ДА ПРОЛАЕ
СВОИЯТЪ БОЖІЙ ДАРЪ,

Народны КнигохраниТЕЛЬНИЦы.

Книгохран. царски.	Частькниги.	Рѣкописи.
Паріска-та книгохран.	има	626,000 80,000
Монахска-та	„	540,000 16,000
Петрѣполска-та	„	432,000 15,000
Копенагска-та	„	410,000 16,000
Віеннска-та	„	284,000 16,000
Веролінска-та	„	280,000 5,000
Пекінска-та	„	280,000
Саксонска-та	„	260,000 2,700
Данскі-о Панепістимъ	„	250,000 5,000
Лондѣнско-то училище	„	220,000 22,000
Оксонска-та книгохр.	„	200,000 25,000
Уолфемвѣттелска-та	„	200,000 4,500
Мадрѣтска-та	„	200,000 2,500
Паріска-та Орѣжейна пл.	„	186,000 5,000
Стѣтгартска-та книгох.	„	174,000 1,800
Медіоланска-та	„	169,000 1,000
Неаполско-то училище	„	165,000 3,000
Флѣренскта-та книгох.	„	150,000 12,000
Монахскі-о Панепістим	„	150,000 2,000
Вѣдѣмѣрско-то Сѣниг.	„	150,000 6,000
Філаделфѣско-то	„	44,000

ПовсѣдневниЦы (ЕфѣмерідеС).

У Галліа (Франца) се издаватъ	400
— Австріа (Немц.)	350
— Пруссія	288
— Англіа	274
— Олландіа	170
— Руссія	84
— Даніа	80
— Белгіа	62
— Влѣветіа	36
— Ясіа	27
— Портогалліа	17
— Испаніа	12
— Африка	12
— Австраліа	9
— Америка (Сѣни дѣна)	1138

ПовсѣдневниЦы; книги, и книгохраниТЕЛЬНИЦы въ Руссія.

На лѣто 1831 Руссія имаше 40 Періодически списаніа съ дозволеніемъ учителягѣ правителя (Ценсѣрнаго Комитета). Отъ тѣа 1 се издаваше катаденъ, 2 се издавахъ отъ денъ на денъ; 9 двапати въ една седмица, 1 на секипетъ денъ, 10 на сека седмица, 6 двапати въ месецъ-атъ, 3 повсемесечни, 2 вседвемесечни, и 6 тримесечни. Отъ тѣа Періодически списаніа 6-те кѣха за Політика и Люкословіе; 20 все Люкословни; 4 за тѣрговіа, Рѣководѣланіе искѣсно, за рѣдни ископѣванѣ-та; 2 за Земледѣланіе (Оранѣ). 1 Жителствосписаніе; 4 войнски; и 3 за Бѣтественни понатіа и за Лекарство.

Освѣнь тѣа издавахасе и слѣдовательни-те: Войнска ПовсѣдневниЦа (ЕфѣмеріС) на Руссійскій и на Германскій (Немечки) азыкъ; Дневнословіе-то Петрѣполско на Френскій азыкъ; ПовсѣдневниЦы-те на Петрѣполь и на Мосѣа, Руссійски и Германски; ПовсѣдневниЦы-те на Старѣйшества-та (сенате-те, или коца башій-те); и различни дрѣги въ парѣштски (Областны).

А секакви видны-те книги, што се издадохъ на 1831-то лѣто кѣха 716 (кои-то по крайней мѣрѣ, ако са быле по 1000 тома, ставатъ 716,000 книги!). Отъ тѣа издадени списаніа 592 кѣха первоокразны сочиненни, а 124 преведенни; и отъ кои-то 479 кѣха на Руссійскій азыкъ; 10 на Руссійски заеднъ и со съ дрѣги различни азыкы; 97 на Германски; 40 на Полонески; 33 на Френски; 20 на Італіански, Вѣденікански, и Фінічески; 23 на Латінски; 2 на Вланиски; 4 на простоеланиски; и 8 на Вѣрейски.

Освѣнь вышереченны-те Руссія има и ката година издава много множество церковныхъ же и Историческихъ книгъ на Славенскій, кой-то и ъ и матерный азыкъ.

По собственны-те КнигохранителициЦы, на кои-то предстоава учительны-о правитель (Ценсѣрны-о Комитетъ), содержаваха на 1831 слѣдѣющы-те книги:

Народны КнигохранителициЦы	273,776
Хѣдожественны у Академіа-та	101,116
Руссійска-та Академіа	2,433
Панепістим-о на Уіана	51,537
Подокнѣ на Дортатъ	52,449
- - - на Мосѣа	22,777
- - - на Козанъ	23,830
- - - на Петрѣполь	7,535

УЧЕБНОЕ МѢСТО (Μουσειον) въ Петрѣ. 28,924

ОБЪВЛѢНІЕ.

Вѣто, народный любочитателю, това сокранно отъ различни и многовидни списанія, и полѣзни за любопытство повѣствованія, кое-то ти представявамъ подъ смотреніе твое, прочитанѣ и разсѣжденіе, като за доказателство и примѣръ на онія, кои-то съ Богомъ имамъ намѣреніе слѣдователно на сѣкій мѣсѣцъ по едно такава съ разнообразни описанія да издавамъ за любопытство, за полѣзни понатѣл, раздѣлы, и повѣжденія за словесно-то на челоуѣка украшеніе и ума просвѣщеніе; защото по големо на челоуѣка украшеніе и благодареніе не може да бѣде толкова, каквото става словесностьта, кол-то е приелъ челоуѣкъ отъ Создателя Бога, и любопытство-то, кое-то има сѣкій челоуѣкъ природно, и желае за секакво нещо да чде и да се надѣва за полза на живот-атъ си, и за насравленіе на добры и благораздѣльны работы.

Такиви разнообразни и полѣзни списанія че са украшеніе на словесностьта и полѣзни на челоуѣческѣ-а животъ, надамсе редкѣ да се намери челоуѣкъ да ги не предпочита и да ги не пріема съ любовь и предпочтеніе, и като е единъ челоуѣкъ благораздѣленъ, благочѣственъ, и смѣсли, че такивы вещи са по потребны и нѣжны нежели секакво друго нещо, предпочита ги и отъ драгоцѣнны-те камѣнѣ; защото тѣа се изгѣдѣватъ и крадатъ, а списаніе-то остава кезсмертно, во вѣки вѣковѣхъ на потомцы-те полѣзно и нимъ похвално. Намерѣватсе обаче нѣкои да казѣватъ какво добро ще имамъ отъ тѣа списанія и книги, тѣа ме не хранатъ и не спасѣватъ ми душа-та, извинавасе оѣе и казѣва: а самъ сиромашъ, щоцатъ ми такива книги? На такавъ челоуѣкъ казѣвамъ и азъ, че е наистина сиромашъ и бѣденъ, и не самъ сега, но вѣчно; защото предпочитава трицы-те отъ брашно-то, и не прогледѣва за словесностьта си, токмо за тѣло-то, живее и умира въ тлѣсто заквеніе и не понатѣ на челоуѣчески-те полѣзны работы, като вѣзсловесенъ и . . . Я онія, кои-то не са сиромаси за такивы предпочтенны отъ секакво друго нещо работы, и пріиматъ ги съ любовь и почестъ ради да се надѣчатъ отъ нѣкъ полѣзно и многоцѣнно дѣло, можатъ да познамъ добре, че не са сиромаси, но прекогати, благополѣзни и секога предпочтенни и похвални, и кои-то, като благораздѣлни и словесни хора, можатъ

да се увѣратъ тѣрде добре отъ много примѣры по свѣт-атъ, че колкото повече се умножаватъ въ нѣкой народъ такивы полѣзни и разнообразни списанія, толкова повече на онзы народъ челоуѣцы-те ставатъ когати, полѣзни, учтивы, и отъ сичкѣ-а свѣтъ похвални, и въ потомцы-те имъ вѣчнопамятни и славни, а не сиромаси каквото казѣватъ некои сребролюбцы и не благочѣствителни. Благочѣствителни-те хора увѣрени са и познаватъ че съ нѣколко мало сребренникъ придобиватъ многоцѣнно и неизчерпаемо сокровище (иманѣ), „ Испытайте писанія, въ нѣхъ же во обратѣе животъ вѣчный. и сокровище неисчерпаемое „, и съ малка нѣкоя цѣна, кѣдѣватъ вѣчна и незабаваренна почестъ и слава, защото сички-те работы на тоа свѣтъ като цвѣтъ и сенка прѣхождатъ, а това остава вѣчно отъ народъ въ народъ, и не се заковарѣва никога.

Цѣна-та на 12-те книги въ една година определявамъ, каквото е описана въ край книга-та, тѣрде благосклонна за да нематъ нѣкой никаква причина извиненія, и да казѣватъ, че е скѣпо та се лишаватъ и отбѣгѣватъ отъ такивы полѣзны вещи, предпочитающъ народна полза нежели мой трѣдѣ. Остава прочее на ваша-та любонародна склонность, и на ваша-та благораздѣлна любовь да предпочтете онова, кое-то ви предпоставява честъ и слава.

Яко има нѣкой нѣщо да говори, кое-то да пригледѣва за словесность народна и правоподченіе, и да не е противно на управителни-те началства и власти, ако обшча, може да ми го испроводи за овща полза да го опишемъ въ Повсемѣсѣчни-те слѣдователни Списанія. Я като има нещо за него си особно, каквото за Сѣбавленіе изданія книга и пр., и то е пріятно, но като особно, а не е обшо, ще плаща 20 пары за еденъ редъ.

Ученіе прави челоуѣка мирна и спокойна.
Ученіе-то е почестъ на сички-те челоуѣцы.
Ученіе-то ражда секакво добро и слава.
Ученіе е крѣпкій подпоръ на живот-атъ.
Ученіе-то е по почтенно отъ когатство-то.
Кой-то има ученіе има и повече умъ.
И старъ челоуѣкъ да учи не е укорно.
Двойно гледатъ онія, кои-то се учатъ.
Кой-то се учи трѣбѣва да има и умъ.

1911

PT
DT

ОГЛАВЛЕНІЕ.

Апріліа мѣсець, и совѣтованіе	Стран. 1
Потопъ, Мѣсяцословіе лѣтно на Потопа	— 2
Баснословный Потопъ сога образоописаніе	— 3
Древность Славенска	— 4
Народъ, и ѿзыкъ, Пзыцы	— 6
Голбе вѣстовицы, Желѣзный пѣть, Махина	— 7
Раздѣленіе на сички-те жители споредъ вѣра-та имъ	— 8
Фітисіство, Саваіство, и слѣдющіа	— 9
Иудейство, Иерусалимскій храмъ	— 10
Соломоново Увѣщаніе къ юношамъ	— 11
Срѣхове	— 13
Рыданіе на смерть-та Ю. И. Венекина	— 14
Народны книгохранилищны; Газеты и Русскійски книги	— 15
Обавленіе, и умства	— 16

Цѣна за 12-те единолѣтна предплащанна.

- 1 ПатоФрангъ въ Смурна.
- 1 Двестолпникъ (1 дирекліа) въ Цариградъ.
- 6 $\frac{1}{2}$ Рѣбли за Руссія.
- 3 Рѣбѣ-та за Влахія, Сербія и Боснія.
- 25 Гроша за Фракія Болгарія, и Македонія.

ПРОВЕРКА 1959 г.